

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-08-908/25-33532/2

Podgorica, 28.10.2025. godine

Za: MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE, Rimski trg br. 46, Podgorica

gospodinu, Vladimiru Jokoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 (IPARD III program, verzija 1.3)

Veza: Vaš akt broj: 05-038/25-10466/4 od 26.09.2025. godine

Poštovani gospodine Jokoviću,

Povodom *Predloga programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 (IPARD III program, verzija 1.3)*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim aktom navodi se da je Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 izrađen na bazi strateških i ostalih neophodnih dokumenata za poljoprivredu i ruralni razvoj, na osnovu socioekonomske analize koja se naslanja na prethodno urađene sektorske studije, kao i na osnovu SWOT analize crnogorske poljoprivrede i ruralnih područja, ujedno predlažući mjere čijom će realizacijom biti moguće koristiti sredstva IPA III, oblast za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Dodatno, navedeno je da je cilj IPARD III Programa verzija 1.3 efikasnije i jednostavnije korišćenje sredstava iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja, koja su na raspolaganju crnogorskoj poljoprivredi, a što će za posledicu imati unapređenje kvaliteta proizvoda, povećanje obima proizvodnje, veću konkurentnost i dostizanje EU standarda bezbednosti hrane u primarnom i prerađivačkom sektoru.

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Nakon izvršene analize dostavljenog Predloga programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 (IPARD III program, verzija 1.3), od strane Direktorata za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU, utvrđeno je da su izmjene dokumenta, sa IPA aspekta, pripremljene u skladu sa kriterijumima iz Okvirnog finansijskog IPA III sporazuma, Sektorskog sporazuma za IPARD III, kao i da nema negativnih finansijskih efekata, te da se modifikacijom Programa omogućava efikasnije povlačenje finansijskih sredstava iz pretpristupnih fondova crnogorskim poljoprivrednim proizvođačima.

Uvidom u dostavljeni materijal i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, navedeno je da je za implementaciju predmetnog Programa već predviđeno izdvajanje sredstava u iznosu od 18.975.947,00 € u periodu od šest godina, prvenstveno za sprovođenje mjera definisanih i programiranih ovim Programom, te da nije potrebno obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore.

S tim u vezi, Ministarstvo finansija, sa aspekta državnog budžeta, nema primjedbi na *Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 verzija 1.3.*

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

A handwritten signature in blue ink, which appears to read "Novica Vuković", written over the right side of the official stamp.

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Rimski trg 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 150
fax: +382 20 234 306
www.mpsv.gov.me

Br.: 05-308/25-10466/4

26. septembar 2025. godine

Za: Ministarstvo finansija, gđin Novica Vuković, ministar

Predmet: Zahtjev za dobijanje mišljenja na Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 verzija 1.3

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljamo Predlog Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 (IPARD III program verzija 1.3) sa popunjenim RIA obrascem na mišljenje.

S poštovanjem,

MINISTAR
[Signature]
Vladimir Joković

Dostavljeno:

- Direktorat za finansijski sistem i koordinaciju politika;
- Direktorat za državni budžet;
- Direktorat za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU;
- Direktoratu za ruralni razvoj;
- a/a.

Obradivač:

[Signature]
Miloš Kušovac, načelnik

Odobrila:

Andrijana Rakočević, generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj

[Signature]

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
NAZIV PROPISA	PREDLOG PROGRAMA RAZVOJA POLJOPRIVREDE I RURALNIH PODRUČJA CRNE GORE U OKVIRU IPARD III 2021-2027 verzija 1.3,
1. Definisanje problema - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?	
- Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 izrađen je na bazi strateških i ostalih neophodnih dokumenata vezanih za poljoprivredu i ruralni razvoj, na osnovu socioekonomske analize koja se naslanja na prethodno urađene sektorske studije (sektor mesa, sektor mlijeka, sektor voća i povrća, sektor vina, sektor maslina i sektor ribarstva i diverzifikacije ekonomskih aktivnosti), kao i na osnovu SWOT analize crnogorske poljoprivrede i ruralnih područja, ujedno predlažući mjere čijom će realizacijom biti moguće koristiti sredstva IPA III, oblast za poljoprivredu i ruralni razvoj. Cilj odobrenih mjera je poboljšanje konkurentnosti, povećanje dodatne vrijednosti proizvoda, otvaranje novih radnih mjesta, poboljšanje uslova života u ruralnim područjima, kao i povezivanje sa turizmom, poboljšanje ruralne infrastrukture, implementacija lokalnih strategija ruralnog razvoja-LEADER pristup, dostizanje ciljeva Zelene Agende, podrška očuvanju životne sredine kroz agro-ekološke-klimatske mjere, mjere organske proizvodnje i mjere zasnivanja i zaštite šuma. Izmjene Programa predviđene su procedurama institucija koje učestvuju u implementaciji programa i redovne su aktivnosti u skladu sa nastalim okolnostima, potrebama i sugestijama zainteresovanih strana. - Predmet izmjena odnosi se na: ažuriranje podataka u opštem dijelu vezano za sektor organske proizvodnje, a u cilju boljeg sprovođenja M4, detaljnije pojašnjenje prihvatljivih troškova u okviru obnovljivih izvora energije, bliže definisanje pravila porijekla na način da sve nabavke i materijali finansirani u okviru IPA III mogu poticati iz bilo koje zemlje, kao i preciziranje neprihvatljivih troškova. U Mjeri 1 prihvatljivi troškovi su bliže određeni, a u tabeli sa kriterijumima rangiranja u cilju efikasnijeg rangiranja korisnika za dobijanje podrške uveden je kao novi kriterijum nivo razvijenosti lokalne samouprave, dok je intezitet podrške i indikativni budžet dodatno obrazložen radi lakšeg tumačenja. - U Mjeri 3 prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi dodatno su razrađeni, a u tabeli sa kriterijumima rangiranja u cilju efikasnijeg rangiranja korisnika za dobijanje podrške uveden je kao novi kriterijum nivo razvijenosti lokalne samouprave. - Radi adekvatnije primjene Mjere 4, u razlozima za intervenciju ažurirani su poslednji podaci o stanju sektora organske proizvodnje u Crnoj Gori, a u Mjeri 5, vrijednost malih projekata za LAG-ove povećan je sa 5.000,00 eura na 10.000,00 eura. U Mjeri 7, za podmjere 7.1 i 7.2, kriterijum odabira prihvatljivog korisnika bliže je definisan, dok su pojedine sportske aktivnosti i primjeri prihvatljivih investicija uklonjene sa spiska. Takođe, i u ovoj mjeri, za sve tri podmjere, u tabelama sa kriterijumima rangiranja, uveden je kao novi kriterijum nivo razvijenosti lokalne samouprave u cilju efikasnijeg rangiranja korisnika za dobijanje podrške. U poglavlju 9, detaljnije je objašnjeno funkcionisanje Nacionalne mreže za ruralni razvoj, kao tijela koje povezuje aktere od značaja u mobilizaciji civilnog društva u ruralnim područjima i promovise koncept ruralnog razvoja kao korisnik Mjere 9 „Tehnička pomoć“. Ažurirani su i nazivi ministarstava i organa uprave koji kao	

tehnička tijela doprinose implementaciji IPARD III programa, a u skladu sa trenutno važećom verzijom Uredbe o organizaciji državne uprave. - U cjelokupnom dokumentu izvršene su evidentirane pravopisne korekcije i korekcije tehničke prirode vezane za usklađivanje sa Sektorskim sporazumom. - Posljedica navedenih problema se ogledaju u usporavanju i neefikasnoj implementaciji IPARD III programa. - Oštećenih strana nema, ali postojao bi negativan uticaj na efikasnost implementacije samog programa, uvođenje novih mjera i mogućnosti, što bi za posledicu imalo pad konkurentnosti domaćih poljoprivrednih proizvoda, stagnaciju razvoja ruralnih područja, lošiji kvalitet proizvoda. Neusvajanje izmjena Programa dovelo bi i do usporenja ispunjavanja obaveza koje imaju crnogorske institucije zadužene za sprovođenje Programa. - Neusvajanje izmjena predmetnog Programa, Crna Gora ne bi bila u mogućnosti da na efikasan način iskoristi raspoloživa besplatna sredstva iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja.	
2. Ciljevi - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Naveći usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.	- Cilj IPARD III programa verzija 1.3 je efikasnije i jednostavnije korišćenje sredstava iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja, koja su na raspolaganju crnogorskoj poljoprivredi, a što će za posledicu imati unapređenje kvaliteta proizvoda, povećanje obima proizvodnje, veću konkurentnost i dostizanje EU standarda bezbjednosti hrane u primarnom i prerađivačkom sektoru. Ovim Programom finansiraće se investicije u modernizaciju poljoprivrednih gazdinstava, unaprijeđenje postojećih i izgradnju novih prerađivačkih kapaciteta, unaprijeđenje ruralne infrastrukture, diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti i implementaciju lokalnih strategija razvoja, zasnivanje i zaštita šuma itd. - Navedeni ciljevi su u potpunosti usaglašeni sa Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028. Dodatno, Program je usaglašen sa ciljevima nove Zajedničke poljoprivredne politike EU. - Naglašavamo, da je tekst predmetnog Programa, više puta dostavljen predstavnicima Evropske komisije na mišljenje, nakon čega su date sugestije ugrađene u konačan tekst. EK je usvojila IPARD III verziju 1.3 program tokom septembra 2025. godine.
3. Opcije - Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati “status quo” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa). - Obrazložiti preferiranu opciju?	- Ne postoje druge opcije s obzirom na opredjeljenje Crne Gore o pridruživanju EU, a kao što je već navedeno, usvajanje i izmjena Programa predstavlja jedan alata za efikasno korišćenje prepristupnih sredstava EU za poljoprivredu i ruralni razvoj. - U slučaju statusa quo Crna Gora neće biti u mogućnosti efikasnije da koristi dopstupna prepristupna sredstva EU za poljoprivredu i ruralni razvoj.
4. Analiza uticaja - Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne. - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima). - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti. - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija. - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.	- Predmetna izmjena Programa će pozitivno uticati na organe državne uprave koji su zaduženi za sprovođenje Programa, na poljoprivredne proizvođače i prerađivačku industriju, kojima će se

proširiti obim korisnika sredstva za investicije u proizvodnju čime će se stvoriti veća mogućnost za modernizaciju proizvodnje, unapređenje kvaliteta proizvoda i dostizanje standarda a samim tim će se povećati njihova konkurentnost na tržištu i podsticati razvoj ruralnih područja. Ne postoje negativni uticaji sprovođenja verzije 1.2 Programa.

- Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog Programa.
- Nema troškova - vidjeti prethodni odgovor.
- Implementacijom izmjena Programa stvoriće se preduslovi za unapređenje kapaciteta poljoprivrednih proizvođača, ali i podršku uspostavljanju novih privrednih subjekata čija djelatnost je poljoprivreda.
- Predmetni Program neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti, izmjene programa neće uticati na opterećenost.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Za implementaciju predmetnog Programa već je predviđeno izdvajanje sredstava u iznosu od 18.975.947 eura u periodu od šest godina, prvenstveno za sprovođenje mjera definisanih i programiranih ovim Programom, te predložena izmjena Programa verzija 1.3 **neće zahtijevati obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava.**
- Izdvajanje finansijskih sredstava već je predviđeno u periodu od šest godina, i to u ukupnom iznosu od 18.975.947 eura. Detaljan pregled potrebnih godišnjih izdvajanja dat je u poglavlju 7. PREGLED FINANSIJSKIH TABELA Programa. Troškovi su usmjereni na sprovođenje mjera definisanih i programiranih ovim Programom, te predložena izmjena Programa verzija 1.1 neće zahtijevati obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava.
- Implementacijom predmetne izmjene Programa nijesu predviđeni novi troškovi učlanjenja u međunarodne organizacije. Nezavisno od ovog Programa nastaviće se ispunjavanje već preuzetih obaveza prema međunarodnim organizacijama u kojima je Crna Gora član (IOC, FAO, OIV, IFAD).
- Neophodna finansijska sredstva će biti planirana u narednom periodu s obzirom da se sa implementacijom Programa počelo tokom 2023. godine. U skladu sa finansijskim obavezama za kofinansiranje koje kao država preuzimamo za korišćenje sredstava EU izvršiće se planiranje budžeta za naredne godine. Predložena izmjena Programa verzija 1.3 neće uticati na izmjenu planiranog budžeta.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
- Implementacijom predmetnog Programa stvoriće se dodatni direktni prihodi za budžet Crne Gore jer će se primjenom planiranih propisa stvoriti preduslovi za kontrolu proizvodnje i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda te će se značajno smanjiti udio prometa poljoprivrednih proizvoda u sivoj ekonomiji. Takođe će se stvoriti uslovi za korištenje značajnih sredstava iz budžeta EU i kroz povećan nivo investicija u poljoprivrednom sektoru omogućiti jačanje konkurentnosti, modernizacija i dostizanje standarda proizvodnje prehrambenih proizvoda i dovesti do smanjenja uvoza prehrambenih proizvoda.
- Metodologija koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka za implementaciju predmetnog Programa je u skladu sa pravilima propisanim Okvirnim i Sektorskim sporazumom

između Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori i okviru Instrumenta pretprijetne podrške. Njima je predviđeno da od ukupno 81.975.947,00 eura koje je opredjeljeno kao bespovratna podrška poljoprivrednim proizvođačima, doprinos EU iznosi 63 miliona eura (75%), dok je nacionalni doprinos (doprinos Crne Gore) u iznosu od 18.975.947,00 eura (25%).

- Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija i socijalnog staranja na inicijativu donošenja predloga izmjena Programa, ali u cilju korišćenja pretprijetnih sredstava EU za poljoprivredu i ruralni razvoj potrebno je usvojiti ovu verziju Programa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- Tim koji je pripremao izmjene Programa verzija 1.3 čine predstavnici MPŠV i relevantnih institucija, koje predstavljaju cjelokupan institucionalni okvir za primjenu politike razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore. U okviru MPŠV, Direktorat za ruralni razvoj – Upravljačko tijelo bilo je zaduženo za izradu i koordinaciju cjelokupnog procesa izrade i izmjene Programa.
- Sastavni dio Programa predstavlja Ex-ante evaluacija IPARD III programa (14. poglavlje samog Programa - 14. REZULTATI I PREPORUKE EX-ANTE EVALUACIJE IPARD III PROGRAMA), koju je sprovedla konsultantska kuća Ekorys, konzorcijum Holandije i Hrvatske.
- U skladu sa specifičnim odredbama programa ruralnog razvoja i Sektorskog sporazuma, oslanjajući se smjernice dostavljene od strane EK, IPARD III program verzija 1.3 je pripremljen uz konsultacije sa IPARD Agencijom i ostalim relevantnim interesnim stranama. U toku pripreme verzije 1.3 IPARD III programa održani su sastanci, na kojima su definisane potrebe za izmjenom i definisan predlog izmjena, koji je nakon toga poslat EK na usvajanje u skladu sa procedurom.
- Svi prijedlozi vezano za pojednostavljenje procedure implementacije i proširenja obima potencijalnih korisnika su prihvaćeni, kao i tehničke korekcije, na inicijativu svih relevantnih interesnih strana, EK, IPARD Agencije i Upravljačkog tijela.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Prepreke za implementaciju propisa ne postoje.
- Mjere koje će biti preduzete već su definisane, a to su: uspostavljanje operativne i upravljačke strukture, njihova akreditacija od strane Evropske komisije; akreditacija mjera iz Programa, u skladu sa rokovima definisanim Programom za njihovu akreditaciju; donošenje Pravilnika za sprovođenje akreditovane mjere; objavljivanje Javnog poziva za podršku poljoprivrednim proizvođačima na osnovu Pravilnika i uspostavljanje sistema za monitoring, evaluaciju i izvještavanje prema Evropskoj komisiji i drugim relevantnim tijelima.
- Indikatori koji će se koristiti za Program su:
 - o fizički, finansijski i indikatori životne sredine;
 - o result i output indikatori koji će biti dio Godišnjeg izvještaja prema EU i relevantnim tijelima za sprovođenje Programa; kao i
 - o makroekonomski indikatori koji će se dobiti od strane drugih institucija (npr. MONSTAT, Centralna banka i sl)
- Monitoring i evaluaciju vršiće Direktorat za ruralni razvoj (IPARD Upravljačko tijelo) i IPARD odbor za nadgledanje.

Podgorica, 26.09.2025. godine

MINISTAR

Vladimir Joković